

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

POLICIJSKA POSTAJA VELENJE

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** policijska postaja (v nadaljevanju: PP)
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju.¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** PP ima dva prostora za pridržanje, in sicer enega za krajša pridržanja (do 12 ur)² in enega za daljša pridržanja (do 48 ur)³. V času našega obiska na PP ni bilo pridržane osebe.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen dne 9. 4. 2015**.⁴
- ▶ **Skupina za obisk:** en predstavnik Varuha (svetovalec varuha) ter en predstavnik pogodbene nevladne organizacije (SKUP).
- ▶ **Vsebina obiska:** sprejeli so nas dežurni policist, komandir in pomočnik komandirja, s katerima smo opravili pregled prostorov PP, pregled dokumentacije nekaj naključno izbranih primerov pridržanja ter zaključni pogovor.

¹ V letu 2015 (v času od 1. 1. 2015 pa do 9. 4. 2015) so policisti odredili skupaj deset pridržanj.

² Prostor je primeren za pridržanje ene osebe in je opremljen z lesenim ležiščem, žimnico, umivalnikom s tekočo vodo in kovinsko WC školjko.

³ Prostor je primeren za pridržanje ene osebe in opremljen z lesenim ležiščem, žimnico, pritrjeno mizo in pritrjenim stolom, kovinsko WC školjko, umivalnikom s tekočo vodo in sistemom, ki omogoča uravnavanje umetne svetlobe.

⁴ Prejšnji obisk te PP je bil opravljen 17. 10. 2012.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo poslano na Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) 22. 4. 2015, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 15. 6. 2015, torej 54. dan po odpremi.⁵

⁵ MNZ nas je o zamudi pri odgovoru (ki je bila posledica objektivnih razlogov) pisno obvestilo 29. 5. 2015.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je bil izdelan poseben obrazec »pregled prostorov za pridržanje«, ki ga odgovorni pomočnik komandirja za področje pridržanj izpolni vsaj enkrat mesečno med pregledom prostorov za pridržanje.
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, tako da so bili urejeni ustrezni garderobni prostori za policiste.
- da PP dobro sodeluje z Mestno občino Velenje in Društvom gluhih in naglušnih Velenje, na podlagi česar je pridobila v uporabo mobilni telefon (t. i. SOS mobilni telefon), ki se nahaja pri dežurnem policistu. Mobilni telefon služi izključno gluhim in naglušnim za pošiljanje nujnih kratkih sporočil v primeru, ko je potrebna pomoč policije ali nujna zdravstvena pomoč.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti za ustrezno rešitev, da bo mogoče jakost umetne svetlobe, v nočnem času ustrezno zmanjšati.⁶

MNZ: sporočamo, da bo na PP proučena možnost, da bo mogoče v nočnem času ustrezno zmanjšati jakost umetne svetlobe.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti namestitve video nadzora v sobi za razgovore številka 1 in 2.⁷

MNZ: sporočamo, da bo na PP proučena možnost namestitve video nadzora v sobah za razgovore številka 1 in 2, vendar je realizacija odvisna od zagotovljenih finančnih sredstev.

DPM: je že ob obisku predlagal, da se ustrezno očistijo umazane stene ter, da se policiste opozori naj v prihodnje redno (po vsaki uporabi) spremljajo čistost prostora za prevoz pridržanih oseb.⁸

MNZ: sporočamo, da je bil prostor intervencijskega vozila, ki se uporablja za prevoz pridržanih oseb očiščen, policisti pa so bili opozorjeni, da spremljajo čistost tega prostora.

DPM: predlagamo, da se preuči možnosti drugačne ureditve dostopa v prostore PP, ki bo prijazna za invalidne osebe oziroma, da se pred stopniščem namesti vsaj zvonec, s katerim bo invalidna oseba lahko opozorila na svoj prihod.⁹

MNZ: sporočamo, da bo pred stopniščem pri vhodu na PP nameščen zvonec, s katerim bo invalidna oseba lahko opozorila na svoj prihod.

⁶ Pri pregledu prostorov za pridržanje smo ugotovili, da je, navkljub sistemu za uravnavanje svetlobne jakosti, najnižja raven svetlobe, ki jo je mogoče nastaviti, še vedno močna zaradi jakosti nameščenih svetlobnih teles, kar je lahko za pridržano osebo moteče v času nočnega pridržanja.

⁷ Prostora za razgovore nista video nadzorovana, zato DPM meni, da gre v tem primeru za pomanjkljivost, saj morebitnih navedb pridržanih ali zadržanih oseb o neprimernem ravnanju uradnih oseb z njimi na ta način ni mogoče preveriti. Predlagali smo, da se proučijo možnosti odprave te pomanjkljivosti, saj je tudi Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (Odbor) ob obiskih v Sloveniji že pozval, da se sprejmejo ukrepi, s katerimi se bo zagotovilo, da bo mogoče navedbe posameznikov o neprimernem ravnanju uradnih oseb preveriti. Kot je opozoril Odbor, elektronsko snemaje (avdio in/ali video) policijskih razgovorov namreč predstavlja pomembno dodatno varovalko zoper grdo ravnanje s pridržanimi osebami, ki lahko zagotovi popoln in avtentičen zapis postopka razgovora in s tem močno olajša preiskavo kakršnih koli trditvev o grobem ravnanju. To je zato v interesu tako oseb, s katerimi naj bi policija grdo ravnala, kot tudi policistov, če so soočeni z neutemeljenimi trditvami, da so bili vpleteni v grdo ravnanje. Elektronsko beleženje policijskih razgovorov prav tako zmanjšuje možnost, da bi pridržane osebe kasneje lažno zanikale, da so podale kakršne koli izjave.

⁸ PP za službene potrebe uporablja tudi intervencijsko vozilo Renault Master registrskih oznak P02-390. Ob pregledu prostora za prevoz pridržanih oseb je bilo ugotovljeno, da so bile umazane (blatne) stene tega prostora.

⁹ Dostop do PP za invalidne osebe ni mogoč, saj do vhoda v PP vodi stopnišče. Video nadzorni sistem ob vhodu sicer omogoča, da dežurni policist invalidno osebo pred stopniščem opazi, vendar pa to po mnenju DPM povsem ne zadošča, saj ima dežurni policist tudi ostalo delo in tako ves čas ne more spremljati nadzorne kamere pred vhodom.

DPM: predlagamo, da se obstoječi nabiralnik pri vходу na PP označi tudi z njegovim namenom, z napisom npr. »Nabiralnik za oddajanje pripomb in pohval«.¹⁰

MNZ: sporočamo, da bo na nabiralnik pri vходу na PP nameščen napis »Pripombe, pohvale, anonimne in druge prijave«.

DPM: prosili smo, da se nas seznanijo z ugotovitvami in morebitnimi ukrepi pristojnega starešine, ki je preveril vpis v knjigo pripomb in pohval.¹¹

MNZ: sporočamo, da je komandir PP 19. 3. 2015 s policistom opravil opozorilni razgovor, policijska enota pa je osebi, ki je opravila vpis v knjigo pripomb in pohval, v skladu z Uredbo o upravnem poslovanju poslala odgovor.

DPM: je ponovno predlagal, da se proučijo možnosti o ureditvi primerno ograjenega prostora, ki bi pridržanim osebam omogočal gibanje na prostem brez stalnega fizičnega nadzora dveh policistov. Ob tem smo dodatno opozorili na priporočilo Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ob zadnjem obisku v Sloveniji, in sicer, da je treba sprejeti ukrepe, da se vsem osebam, ki jih policija pridržuje 24 ur ali več, zagotovijo gibanje na prostem.¹²

MNZ: sporočamo, da bo preučen predlog o zagotovitvi primerno ograjenega prostora, ki bi pridržanim osebam omogočal gibanje na prostem brez stalnega fizičnega nadzora dveh policistov, vendar je realizacija odvisna od zagotovljenih finančnih sredstev.

DPM: predlagali smo, da se policiste opozori na pravilen način opravljanja popravkov v uradnih dokumentih ter prosijo za pojasnilo, ali je v primerih, ko policisti že ob odreditvi pridržanja vedo, da bo le to trajalo več kot šest ur, pridržani osebi sploh treba vročiti obrazec

MNZ: sporočamo, da je vodstvo opozorilo policiste na pravilen način označevanja popravkov dokumentov. V pregledanem primeru policisti ob odreditvi pridržanja niso vedeli, da bo oseba pridržana več kot šest ur. Menimo, da v primerih, ko policisti že ob

¹⁰ Ob vходу na PP je bil nameščen poštni nabiralnik, na katerem je bila v času našega obiska nameščena oznaka »POLICIJA«. Sicer je bilo iz pogovora s komandirjem in njegovim pomočnikom moč razbrati, da se anonimne pohvale in pripombe lahko oddajajo ravno v ta nabiralnik, vendar ta po mnenju DPM ni ustrezno označen.

¹¹ Knjiga pohval in pripomb se je v času našega obiskana PP nahajala neposredno pred zastekljeno pisarno dežurnega policista in je bila z gledno urejena, saj je bilo iz nje razvidno, da je pod vsak vpis vanjo policijski starešina zabeležil svoj podpis in zabeležil datum, ko se je z vpisom seznanil, kar je pohvalno. Navkljub temu je DPM ob pregledu knjige ugotovil, da pa za vpis z dne 15. 3. 2014 ni razvidno, da bi se z njim pristojni policijski starešina seznanil.

¹² PP pridržanim osebam omogoča tudi gibanje na prostem, in sicer tako, da se pridržana oseba v spremstvu dveh policistov lahko sprehaja po parkirnem prostoru za stavbo PP, kar pa predstavlja nevarnost, da bi pridržana oseba lahko pobegnila. DPM je v zvezi s tem že ob prejšnjem obisku predlagal, da bi PP morala imeti primeren (ograjen) prostor za omogočanje gibanja na prostem.

»Uradni zaznamek o odvzemu prostosti in pridržanju«.¹³

odreditvi pridržanja vedo, da bo le-to trajalo več kot šest ur, pridržani osebi ni treba vročiti obrazca Uradni zaznamek o odvzemu prostosti in pridržanja.

DPM: predlagali smo, da se policiste (predvsem dežurne policiste) opozori, da se v prihodnje v obrazcu navede številka prostora za pridržanje, v katerega je bila pridržana oseba nameščena in v delu obrazca »izvajanje opravil« navede podatek o zaključku pridržanja.¹⁴

MNZ: sporočamo, da so bili policisti opozorjeni na večjo pozornost in doslednost pri izpolnjevanju obrazcev v policijskih postopkih (navedba številke prostora za pridržanje, v katerega je bila pridržana oseba nameščena, točen čas odreditve in zaključka pridržanj ter izvajanje posameznih opravil...).

¹³ Pri naključno izbranem primeru pridržanja (na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo pri pregledu dokumentacije ugotovljeno, da so bili v obrazcu »Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi« v rubriki »zaključeno pod zaporedno številko« opravljeni popravki na način, da prejšnji zapis ni bil viden, niti oseba, ki je popravke opravila, tega ni ustrezno podpisala. Prav tako pa je bilo tudi ugotovljeno, da je bil pridržani osebi najprej vročen obrazec »Uradni zaznamek o odvzemu prostosti in pridržanju« in nato še obrazec »Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju«. Pridržanje je bilo sicer odrejeno zaradi izvedbe hišne preiskave in so torej policisti že ob odreditvi pridržanja verjetno vedeli, da bo oseba pridržana več kot le šest ur.

¹⁴ Pri naključno izbranem primeru pridržanja (na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo pri pregledu obrazca »Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek« ugotovljeno, da ni evidentirano, v katerem prostoru za pridržanje je bila oseba nameščena, niti v delu »izvajanje opravil« ni naveden podatek o zaključku pridržanja.